

Носирова С.А. ассистент, Матъязов С. доцент СамДАҚИ.

Энергия самарадор ташқи тўсиқ конструкцияларга тўғри ёндашув.
“Таълим, фан ва ишлаб чиқариш интеграциясида инновацион
технологияларни қўллаш-мамлакат тараққиётининг муҳим омили”
мавзусидаги XV- республика илмий-техник конференция
материаллари I-қисм. Самарқанд 2018 йил, 2 июн. -205-206 б.

Энергия самарадор ташқи тўсиқ конструкцияларга тўғри ёндашув.

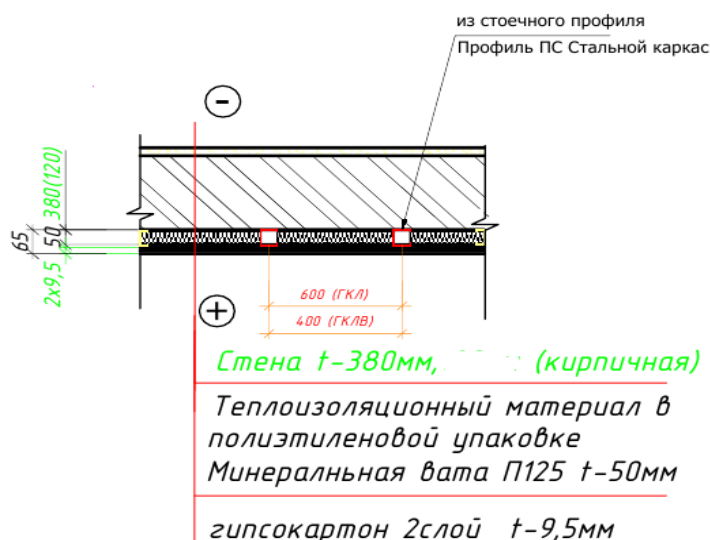
Носирова С.А. ассистент, Матъязов С. доцент СамДАҚИ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2016 йил 22 ноябрдаги «2017-2020 йилларда шаҳарларда арзон кўп квартирали уйларни қуриш ва реконструкция қилиш дастурини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПК-2660-сонли қарорига асосан 2017 йилда Республикаимизнинг барча шаҳарларида жами 187 (Самарқанд 9) та кўп қаватли уй-жойлар қурилиб уй эгаларига фойдаланишга топширилди.

Қисқа муддатларда сифатли қуриб битказилган ушбу замонавий уй-жойлар ёш oilалар, эскирган уй-жойларда яшаётган шунингдек, уй-жой шароитларини яхшилашга муҳтож бўлган фуқароларга узоқ муддатли ипотека кредити бериш асосида ажратилганлиги ижтимоий ҳимояга муҳтож аҳоли қатламини турмуш даражасини янада ошириш билан бир қаторда кенг халқ оммаси ўртасида мамнунлик ва миннатдорчилик туйғуларини келтириб чиқарди.

Президентимизнинг 2017 йил 23 октябрдаги «2017-2020 йилларда шаҳарларда арзон кўп квартирали уйларни қуриш ва реконструкция қилиш дастурини амалга ошириш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги ПК-3350-сонли қарорига асосан 2018 йилда Республикаимизнинг барча шаҳарларида жами 406 (Самарқанд шаҳар, Мотрид агротехсервис ҳудудида 7-қаватли 42-квартирали 32) та кўп қаватли уй-жойлар қурилмоқда.

Самарқанд шаҳридаги қурилаётган турар-жой бинолари “ToshuyjoyLITI” АЖ томонидан лойиҳаланган бўлиб, ташқи тўсиқ (девор) 0,38см (1,5 ғишт), ички томондан иссиқлик ҳимояловчи қатлам (минерал вата 50мм) ва 2 қатлам гипсокартон листлар билан қопланган. **1-расм**

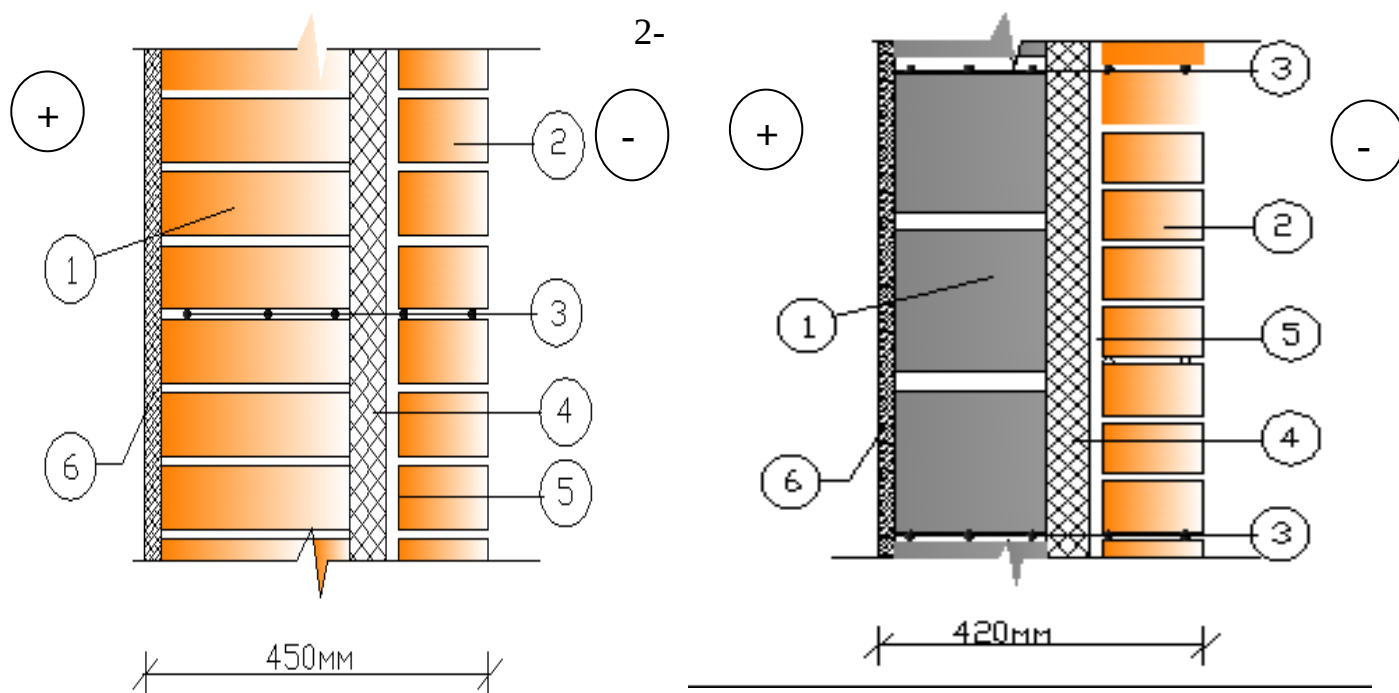
1.расм: Лойиха институти томонидан тасдиқланган ташқи тўсиқ конструкция.

Лойиха институти томонидан лойихаланган

ва тасдиқланган ташқи тўсиқ конструкциясининг иссиқлик узатишга умумий қаршилиги ($R_{\text{ум}}$), ҚМҚ 2.01.04-97* “Қурилиш иссиқлик техникаси” нинг иссиқлик ҳимоясининг иккинчи даражаси талаби (2б-жадвали)га жавоб берар, бироқ иссиқлик ҳимояловчи материални ташқи тусиқ конструкцияда ички томондан қўлланилиши тўғри ечим ҳисобланмайди. Чунки:

- иссиқлик ҳимоя қатлами бинонинг ички томонидан қўйилган ташқи тўсиқ конструкцияларида конденсат намлик пайдо бўлиш эҳтимоли мавжуд;
- қишда бинонинг асосий юк қўтарувчи қатлами тунда совуқдан музлаши, кундузи эриши натижасида ўз мустаҳкамлигини йўқотади. Бу эса ўз навбатида ташқи тўсиқ конструкциясининг хизмат қилиш муддатини камайишига олиб келади ;
- иссиқлик ҳимоя қатлами бинонинг ички томонидан қўйилган ташқи тўсиқ конструкцияларининг бурчакларида совуқ ўтказиш кўприги пайдо бўлади;

Юқорида келтирилганларни инобатга олган ҳолда ташқи тўсик конструкцияда иссиқлик ҳимоя қатлами, бинонинг ташқи томонидан ёки юк кўтарувчи девордан олдин (ўртадан) қўйиш маъқул ва тўғри ечим ҳисобланади. Иссиқлик ҳимоя қатлами ташқи тўсик конструкциянинг ўртасига тўғри жойлаштиришга мисол келтирамиз **2-расм.**

расм: Таклиф этилаётган ташқи тўсик конструкция кесими.

Бу ерда:

1. асосий юк кўтарувчи девор (пишиқ ғишт, майда блок ва ҳк.) 250-200мм;
2. декоратив ёки пардоз ғишт 120мм;
3. горизонтал сим тур СГ-1, Ø5 ВР-1 5та қадами 600мм дан;
4. иссиқлик сақловчи қатлам (минерал пахта ёки плиталар, пенополистрол, экструзияланган пенополистрол (пеноплекс), ва ҳоказо). Иссиқлик сақловчи қатламнинг қалинлиги қурилиш ҳудуди, бино турига боғлиқ бўлиб, иссиқлик-физик ҳисоб орқали аниқланади.
5. шамоллатиш канали 20мм;
6. оҳак-қум қоришмасидан қилинган сувоқ 20-30мм;

Келгуси йилларда ҳам, ушбу дастур асосида халқимиз учун шаҳарларда кенг кўламда арзон кўп қаватли уй-жойлар қурилишини инобатга олиб, лойиҳа институти мутахассисларига иқтисодий жиҳатдан тежамкор ва

энергиясамарадорлиги юқори бўлган ташқи тўсик конструкцияларни такомиллаштиришга ёрдам беради деган умиддамиз.

Адабиётлар рўйхати:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2016 йил 22 ноябрдаги «2017-2020 йилларда шаҳарларда арзон кўп квартирали уйларни қуриш ва реконструкция қилиш дастурини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПК-2660-сонли
2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 23 октябрдаги «2017-2020 йилларда шаҳарларда арзон кўп квартирали уйларни қуриш ва реконструкция қилиш дастурини амалга ошириш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги ПК-3350-сонли қарори.
3. Шаҳарларда намунавий лойиҳалар бўйича кўп қаватли уй-жойлар қурилишига оид норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тўплами. Тошкент -2018.
4. ҚМҚ 2.01.04-97*. Қурилиш иссиқлик техникаси. – Тошкент- 2011.